

64
HU

FACTS

Európai Munkahelyi Biztonsági és Egészségvédelmi Ügynökség

A fiatalok munkahelyi védelme

A fiatalok a tapasztalat, a képzés és a tudatosság hiánya miatt különösen nagy kockázatnak lehetnek kitéve. Megfelelő tanácsadásra, tájékoztatásra és felügyeletre, valamint biztonságos és egészséges munkahelyekre van szükségük. A 18 év alatti személyek esetében – a szakképzések és munkahelyi gyakorlatok résztvevőit, valamint a még iskolai vagy szakközépiskolai képzésben részt vevő, de alkalmi munkát végző személyeket is beleértve – a veszélyekkel szembeni kitettséget és munkaidejüket érintő korlátozásokra sajátos szabályozás vonatkozik. Ez a ténylap összegzi a munkahelyi egészségvédelem és biztonság biztosítására vonatkozó általános és a fiatalokra nézve egyedi követelményeket. Az egyéb tájékoztatók több tanáccsal szolgálnak a munkáltatók, a felügyelők, a fiatalok és a szülők számára.

Jogsabályok – védelem mindenki számára

Minden munkahelyen megfelelő egészségvédelmi és biztonsági irányítási rendszernek kell működnie, amely mindenki számára védelmet nyújt. E rendszer keretében külön figyelmet kell fordítani a fiatal munkavállalók és az új munkakezdők sérülékenységére.

A munkáltatók munkavállalóikkal szembeni feladatai életkortól függetlenül a következők:

- a veszélyek azonosítása és kockázatértékelés elvégzése ⁽¹⁾ – nemcsak a teljes munkaidőben dolgozó fiatalokat, hanem az esetleges alkalmi fiatal munkavállalókat, például a hétvégén vagy iskolai szünetek idejére felvett, illetve a szakképzésben vagy munkahelyi gyakorlatokon részt vevő fiatalokat is beleértve;
- a kockázatértékelés alapján szabályok bevezetése a biztonság és az egészség biztosítása érdekében, beleértve a fiatal munkavállalókra vagy újonnan felvett személyekre,

illetve a munkaerő-toborzó irodákra, a munkahelyi gyakorlatok szervezőire, a szakképzések szervezőire stb. vonatkozó bármely különleges szabályt;

- a szükséges szervezet biztosítása, beleértve a meghatározott felügyeleti előírásokat, valamint a felügyelők számára a feladatuk ellátásához szükséges szakértelem és idő biztosítása;
- a sérülékeny személyekre vonatkozóan szükséges valamennyi különleges intézkedés meghatározása – beleértve a fiatal munkavállalókat és az új munkakezdőket, és egyértelműen meg kell határozni a fiatal munkavállalókra vonatkozó tilalmakat, például a veszélyes berendezések használatát illetően;
- tájékoztatás a munkájukkal járó lehetséges kockázatokról és az alkalmazott megelőző intézkedésekről;
- megfelelő képzés, útmutatás és tájékoztatás biztosítása a felvételkor, valamint a munkakör vagy a munkahely megváltozását követően;
- a különösen érzékeny kockázati csoportok védelme az őket érintő veszélyekkel szemben, beleértve a fiatal munkavállalók különleges igényeit;
- konzultáció a munkavállalókkal és képviselőikkel, és annak lehetővé tétele, hogy részt vegyenek az egészségvédelmi és biztonsági kérdésekben, a fiatal munkavállalókat is beleértve, és konzultáció a munkavállalók képviselőivel a fiatal munkavállalókra vonatkozó előírásokról.

Jogsabályok – különleges védelem a 18 év alatti személyek számára ⁽²⁾

Mielőtt a fiatal személyek a munkát megkezdnék, *kockázatértékelést* kell végezni a következőkkel kapcsolatban: a munkahely; fizikai tényezők, biológiai és vegyi anyagok; a

⁽¹⁾ Veszély minden, ami megbetegedést vagy sérülést okozhat. A kockázat a veszély bekövetkezésének valószínűsége.

⁽²⁾ Az itt szereplő információ a fiatal személyek munkahelyi védelméről szóló 94/33/EK tanácsi irányelv **minimalkövetelményein** alapul. Az Ön tagállamában alkalmazandó jog szigorúbb lehet, például a gyermekek munkavállalásának minimális korhatárát, a munkaidőt és a tiltott feladatokat illetően.

munkaeszközök és azok használata; a munkafolyamatok, műveletek és a munkaszervezet; valamint képzés és útmutatás.

Általános szabályként *18 év alatti személyek NEM végezhetnek olyan munkát, amely:*

- meghaladja fizikai vagy szellemi képességeiket;
- mérgező vagy rákkeltő anyagoknak teszi ki őket;
- sugárzásnak teszi ki őket;
- rendkívüli hővel, zajjal vagy rezgéssel jár;
- olyan kockázatokkal jár, melyeket tapasztalataik vagy képzésük hiányában vagy a biztonsággal kapcsolatos elégtelen figyelmük miatt valószínűleg nem képesek felismerni vagy elkerülni.

A *18 év alatti, de az iskolaköteles kor felső határát már betöltött személyek* igen kivételes körülmények között elvégezhetik a fenti munkákat, amennyiben:

- a munka a szakképzésük szempontjából nélkülözhetetlen;
- a munkát hozzáértő személy felügyelete alatt végzik;
- a kockázatokat a lehető legalacsonyabb szintre csökkentették.

A fiatal munkavállalók nem végezhetnek munkát akkor, ha a felmerülő kockázatok és veszélyek leküzdésére minden erőfeszítést megtettek ugyan, de ennek ellenére jelentős kockázat maradt fenn.

A fiatal munkavállalók munkaidejére korlátozások vonatkoznak. Más munkavállalókhöz képest hosszabb pihenőidővel is rendelkeznek, és jellemzően nem dolgozhatnak éjszaka.

13 év feletti iskolás gyerekek: azokban a tagállamokban, melyek lehetővé teszik, hogy a *nemzeti szinten előírt minimális iskolaköteles kor felső határát még be nem töltött* gyermekek egy része dolgozzon, szigorú korlátozások vonatkoznak a munkaidőre, az éjszakai munkavégzésre, valamint a munka és az előírt pihenőidők életkor szerinti kategóriáira, és még akkor is kizárólag „könnyű” munkát végezhetnek, ha a munkavállalásra nemzeti szinten előírt minimális életkort betöltötték. Az iskolaköteles korú gyermekek *szüleit vagy törvényes gyámjait* a munka megkezdése előtt tájékoztatni kell a kockázatértékelés eredményéről, valamint a gyermekek biztonsága érdekében alkalmazott szabályozó intézkedésekről.

Olvassa el a nemzeti jogszabályokat, hogy megismerje a biztonsággal és az egyes munkatípusokkal kapcsolatos tilalmakra, a gyermekek munkavállalásának korhatárára, a munkaidő korlátozására és az engedélyezési előírásokra vonatkozó pontos követelményeket.

A munkavállaló jogai

Minden munkavállalónak – beleértve a fiatal személyeket is – joga van:

- megismerni a munkahelyén jelentkező veszélyeket és azt, hogy mit kell tennie saját biztonságának megőrzése érdekében, továbbá milyen lépéseket kell tennie, ha baleset vagy vészhelyzet következik be;
- a fenti témákban tájékoztatást, útmutatást és képzést kapni, melyeknek a munkakörre nézve egyedinek és ingyenesnek kell lenniük;
- a szükséges védőeszközökhöz ingyenesen hozzájutni;
- kérdések feltevésével részt venni az esetleges nem biztonságos gyakorlatok vagy körülmények jelentésében, és biztonsági ügyekben a munkáltatóval konzultálni.

Amennyiben egy fiatal munkavállalónak kétségei vannak munkája bármely vonatkozásának biztonságát és azokat a feladatokat illetően, amelyeknek az elvégzésére kéri, jogában áll, és egyben feladata, hogy aggodalmait közölje a munka felügyelőjével. Végezetül jogában áll a nem biztonságos munka elvégzését visszautasítani. A fiatal személynek nem kötelessége veszélyes dolgokat elvégezni csak azért, mert egy felettese vagy munkatársa azt megteszi.

A munkavállaló felelősségei

A biztonság együttműködési folyamat eredménye. Ez azt jelenti, hogy bár a veszélyek azonosítására és a megelőző intézkedések bevezetésére vonatkozó fő felelősségek a munkáltatót terhelik, a munkavállalóknak is vannak felelősségei.

A jog szerint valamennyi munkavállalónak – beleértve a fiatal személyeket is – ügyelnie kell saját magára és másokra, és az egészségvédelem és biztonság terén együtt kell működnie a munkáltatójával. Köteles például:

- minden biztonsági szabályt, útmutatást és képzést betartani, beleértve az eszközök és gépek, biztonsági berendezések vagy egyéni védőeszközök, például kesztyűk vagy maszkok használatára vonatkozó előírásokat; és
- minden egészségvédelmi és biztonsági veszélyt a felügyelőjének jelenteni.

A fiatal munkavállalók biztonságáról az Ügynökség honlapján további információ található: <http://ew2006.osha.eu.int/>. A megelőzéssel kapcsolatos tanácsok, valamint az egyes kockázatokra és munkahelyekre vonatkozó helyes gyakorlatra mutató hivatkozások a következő címen érhetők el: <http://osha.eu.int/>. A tanáccsal szolgáló források közé tartoznak a nemzeti hatóságok, a szakszervezetek és a szakmai szövetségek.

A fiatal személyek munkahelyi védelméről szóló 94/33/EK tanácsi irányelv teljes szövege a következő hivatkozáson keresztül érhető el: <http://osha.eu.int/data/legislation/18>

Az irányelv minimumkövetelményeket ír elő, ezért fontos, hogy a nemzeti jogszabályok és útmutatások valamennyi előírását ellenőrizze.

Hazai tájékoztató források:

- OMMF-honlap: www.ommf.gov.hu
- Nemzeti Fókuszpont-honlap: <http://hu.osha.eu.int>
- FMM-honlap: www.fmm.gov.hu
- Ingyenes telefonos tájékoztatás: (06-80) 204 292 (OMMF); (06-80) 204 264 (ÁNTSZ)

Európai Munkahelyi Biztonsági és Egészségvédelmi Ügynökség

Gran Vía, 33, E-48009 Bilbao

Tel.: (34) 944 79 43 60; fax: (34) 944 79 43 83

E-mail: information@osha.eu.int

© Európai Munkahelyi Biztonsági és Egészségvédelmi Ügynökség. Sokszorosítás a forrás feltüntetésével engedélyezett. Printed in Belgium, 2006.

